1885 ते 1920 महत्त्वाचे वाक्य

* **जॉन स्ट्रॅची** → भारतासंबंधी सर्वप्रथम व सर्वात आवश्यक जाणून घेण्यासारखी गोष्ट म्हणजे 'भारत' अस्तित्वात नाही आणि कधीहि नव्हता.

* **बद्रुद्दीन तय्यबजी** → राणीच्या कोट्यावधी प्रजाजनांमध्ये भारतीय सुशिक्षितांएवढे दुसरे कोणी राजभक्त नाहीत.

* **आनंद मोहन बोस** → सुशिक्षित वर्ग इंग्लंडचा शत्रु नाही उलट त्यांच्यासमोर असलेल्या भव्य कार्यात त्यांचा नैसर्गिक व आवश्यक सहकारी आहे.

* **गो. कृ. गोखले** → इंग्रज नोकरशाही कितीहि वाईट असो आज व्यवस्था टिकवुन ठेवण्यात फक्त इंग्रजांनाच यश मिळाले आहे आणि व्यवस्थेशिवाय उन्नती शक्य नाही.

पवन सर
स्पेशल बॅच-इतिहास
9673232460

* **लॉर्ड डफरिन** → काँग्रेस केवळ संकुचित अल्पसंख्यी असलेल्यांचे प्रतिनिधित्व करते.
  → काँग्रेसच्या मागण्या म्हणजे अंधारातील उडया होय.

Scanned by CamScanner

स्वराज्य अकॅडमी, पुणे

SWARAJYA ACADEMY

HISTORY CLASS NOTES

By - Pawan Sir

* लॉर्ड कर्झन → काँग्रेस आपल्या विनाशाकडे घडघडत आहे
  → काँग्रेसच्या शांततामय मृत्यूत मदत करण्याची इच्छा.
* लाला लजपतराय → काँग्रेसच्या नेतृत्व करणाऱ्यांना त्यांनी 'सांधिसाधु चळवळ' असे म्हटले
* लो. टिळक → काँग्रेसला 'खुशामतखोरांचा मेळावा' म्हणाले - अधिवेशने (सुट्टीतील मनोरंजन)
* लाला लजपतराय → "काँग्रेसच्या अधिवेशनांचे वर्णन सुशिक्षित भारतीयांचा वार्षिक राष्ट्रीय मेळावा"
* लो. टिळक → वर्षातून एकवेळ आम्ही बेडकासारखे ओरडलो तर आम्हाला काहीच मिळणार नाही.
* लालमोहन घोष → 'लक्षावधी लोक उपाशी मरत असताना जनतेवर जबरदस्त कर लादून एका शासनाने मोठा समारंभ साजरा करणे व त्यावर भरमसाठ खर्च करणे ह्यापेक्षा दुसरी हृदयशुन्यता नाही'
* कर्झन → भारतीयांच्या चळवळीला हवेचे बुडबुडे म्हटले
  → पुर्वेच्या कितीतरी आधि पश्चिमेने ज्ञान मिळवले आहे, पुर्वेकडे लबाडी आणि राजकीय कपट ह्यानांच जास्त महत्व आहे.

पवन सर
स्पेशल बॅच-इतिहास
9673232460

@MPSC_GS → Telegram Link

Scanned by CamScanner

* लाला लजपतराय → आम्ही राजमहालाकडुन गरिबांच्या झोपड्यांकडे तोंड वळविले आहे. बहिष्कार चळवळीमागे ही मानसिकता नैतिकता व आत्मिक महत्व आहे.

* रामप्रसाद बिस्मिल्ला → 'इंग्रज साम्राज्याच्या नाश व्हावा ही माझी इच्छा आहे'

* महात्मा गांधी → आमच्ये मस्तक भगतसिंगाच्या देशभक्ती, साहस, जनतेविषयी प्रेम आणि बलिदानासमोर झुकुन जाते

→ गांधीजींना लोक 'सरकारचे भरती अधिकारी' म्हणत.

→ इंग्रजांनो चालते व्हा, भारताला ईश्वराच्या हाती सोपवुन द्या, आज भारताचे जे खोटे चित्र दिसत आहे त्याच्या जागी सर्वात चांगला भारत जन्मास येईल.

पवन सर
स्पेशल बॅच-इतिहास
9673232460

* लाला लजपतराय → काँग्रेस स्थापनेचा विचार डफरीनच्या मेंदूतून उत्पन्न झाला.

* जे. आर. सिली → "भारताचा उल्लेख, "राष्ट्रीय ऐक्याची भावना नसलेला भौगोलिक प्रदेश" असा केला

* काँग्रेस ही एक 'Safty valve' आहे
  1. लाला लजपतराय
  2. सी. एफ. अँड्रूज
  3. रजनी पामदत्त
  4. गिरिजा मुखर्जी

~~@MPSC-...~~ → Telegram Link

Scanned by CamScanner

* लो. टिळक → आपले राष्ट्र एका वृक्षाप्रमाणे आहे, ज्याचे मुळ म्हणजे स्वराज्य होय, तर त्याच्या शाखा म्हणजे स्वदेशी व बहिष्कार होय.

* लाला लजपतराय → ह्युम स्वतंत्रता के पुजारी थे और उनका लक्ष्य भारत की दुर्दशा पर रोना था।

पवन सर
स्पेशल बॅच-इतिहास
9673232460

→ भिक्षेइतका इतर कोणत्याही गोष्टींचा तिरस्कार इंग्रज करत नाहीत, मला वाटते भीक मागणाऱ्यांचा तिरस्कारच करावयास हवा, आम्ही भिक्षेकरी नाही हे इंग्रजांना दाखवून दिले पाहिजे.

* टिळक - तुम्ही स्वदेशीचा स्वीकार केला, तर परदेशी मालाचा बहिष्कार केलाच पाहिजे.

* लॉर्ड ~~मॅक~~ मॅकडोनल्ड → प्लासीच्या लढाईनंतर केलेली सर्वात मोठी चूक [बंगालची फाळणी]

* टिळक - चळवळीचे चटके बसल्याशिवाय ब्रिटिश सत्ता विसळणार नाही.

* अरविंद घोष - राजकीय स्वातंत्र्य हा राष्ट्रांचा श्वासोच्छ्वास आहे.

* सर सय्यद अहमद खान → हिंदु व मुसलमान म्हणजे सुंदर अशा भारतवधूचे दोन डोळे आहेत

Scanned by CamScanner

* सुरेंद्रनाथ बॅनर्जी → 1909 च्या कायदा हा लोकशाहीला 'तत्वाला फासलेला हरताळ'

* मॉंटेग्यु → बेझंट व Tilak या दोघांनी कॉंग्रेस पुर्णपणे जिंकली, होमरुल चळवळ ही आता कॉंग्रेसची होवुन बसली.

* लो. टिळक – जर भगवान अस्पृश्यता, जातिभेद मानत असेल तर मी भगवानलाच मानणार नाही.
 – भारत त्या मुलासारखा आहे जो आता जवान झाला आहे, समयसुचकता हीच आहे की आता बापाने त्याला त्याचे जन्मसिद्ध हक्क देवुन टाकावे

पवन सर
स्पेशल बॅच-इतिहास
9673232460

* ह्युम – "असंघटीत लोक कितीही बुद्धीमान व उच्च आदर्श बाळगणारे असोत, एकाकी अवस्थेत दुर्बल असतात त्यासाठी गरज आहे संघटन असण्याची".

* व्योमेशचंद्र बॅनर्जी (गोखले) – कॉंग्रेसचा विचार डफरीनच्या मेंदूतून उत्पन्न झाला.

* 1887 - B. पाल = मी इंग्रजांना एकनिष्ठ आहे कारण माझ्या दृष्टीने ब्रिटिश साम्राज्याप्रती एकनिष्ठ असणे आणि आपल्या देश व देशवासियांप्रती एकनिष्ठ असणे वेगवेगळे नाही.

@MPSC_GS → Telegram Link

Scanned by CamScanner

स्वराज्य अकॅडमी, पुणे

SWARAJYA ACADEMY

HISTORY CLASS NOTES

By - Pawán Sir

* बंकिमचंद्र चटर्जी - कॉंग्रेसचे लोक पदांसाठी भुकेले असलेले राजकारणी आहेत
* अरविंद घोष - कॉंग्रेसच्या धोरणाला 'भेकड' असे नाव.
  → कॉंग्रेस मृत्युपंथाला लागली असे स्पष्ट
* पुस्तके -
  1. म. गोविंद रानडे - Essays in Indian Economics
     1898
  2. दादाभाई नौरोजी - Indian poverty and Un-British Rule in India
     1901
  3. रमेशचंद्र दत्त - Economic History of India
     1901
  4. अरविंद घोष - New Lamp for old I - लेख
* बंकिमचंद्र चटर्जी - 'मातृभूमीची सेवा' - मुख्य संदेश
* स्वामी विवेकानंद - भारतीय अध्यात्माने पश्चिम जिंकण्याचे धोरण
* स्वामी दयानंद सरस्वती - 'भारत भारतीयांचा' - नवा संदेश.
* टिळक - 'प्लेगपेक्षा सरकारी प्रयत्न जास्त क्रुर आहेत'
  → स्वधर्मासाठी स्वराज्य आवश्यक आहे
* B. पाल → नव्या सुधारणा नको तर पुनर्रचना देशाची मागणी आहे.
* लाला लजपतराय - ज्याप्रमाणे गुलामांना आत्मा नसतो त्याप्रमाणे गुलाम असलेल्या जनतेलाही आत्मा नसतो

@MPSC_GS → Telegram Link

Scanned by CamScanner

* लो. टिळक - आजकाल शहरात पसरलेला प्लेग त्याच्या मानवी स्वभावापेक्षा अधिक दयाळू आहे
* चर्चिल 1942 - ब्रिटिश साम्राज्याच्या विनाशासाठी मी प्रधानमंत्री झालो नाही.
* गांधी - क्रिप्स मिशनबाबत - 'बुडणाऱ्या बँकेच्या पुढील तारखेचा चेक'
  → इंग्रजांनो चालते व्हा, भारताला ईश्वराच्या हाती द्या. आज भारताचे जे खोटे चित्र आहे त्याच्या जागी सर्वात चांगला भारत जन्मास येईल.
* गोखले - मानवात देवता असेल तर दादाभाई नौरोजीच असतील.
* दादाभाई नौरोजींना 'भारताचे ग्लॅडस्टन' असे कार्लीजण म्हणतात.
* सरकार गोखलेंना - जहालवादाचे प्रतिनिधित्व करणारे 'छुपे राजद्रोही' म्हणत.
* मोर्ले - गोखलेंना - 'वाजणारा चिमटा' म्हणत
* सरोजिनी नायडू - गोखलेंबद्दल - व्यवहारवादी, परिश्रमी कार्यकर्ता, कामात रमणारा, दुर्मिळ मिश्रण असणारा असे म्हटले

Scanned by CamScanner

स्वराज्य अकॅडमी, पुणे

SWARAJYA ACADEMY

HISTORY CLASS NOTES

By - Pawán Sir

* व्हॅलेंटिन चिरोल = टिळकांना - भारतीय असंतोषाचे जनक
  - ग्रंथ → द आर्टिक होम ऑफ द वेदाज
  - → गीता रहस्य.
* लाला लजपतराय यांना 'पंजाब केसरी' म्हणतात
  - ↓ गांधीजींचे वाक्य → 'भारतीय सुर्यमंडळातून एक तारा अस्तंगत झाला'
* गांधीजींनी आदर्श राज्याला 'रामराज्य' म्हटले होते.
* अनल्ड टॉयन्बी - मानवी इतिहासावर गांधीजींचा प्रभाव हिटलर आणी स्टॅलिनपेक्षा चिरस्थायी असेल

* सुभाषचंद्र बोस (नॅशनल कमिटी)
  * असहकार चळवळ मागे घेणे म्हणजे देशाचे दुर्भाग्य होय (1922)
  * कायदेभंगाची (1930) चळवळ मागे घेणे म्हणजे अपयशाची कबूली होय
* Forward Block
  * 1947 चे हस्तांतरण हे खोटे हस्तांतरण होते

* सय्यद अहमदखान
  * हिंदु व मुसलमान सुंदर वधुचे दोन डोळे.

@MPSC_GS → Telegram Link

Scanned by CamScanner

* सर सय्यद खान - भारताच्या प्रत्येक नागरिक हिंदू आहे मला खेद आहे की, तुम्ही मला हिंदू मानीत नाही.
  - आम्ही मनाने, ह्रदयाने एक होण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे, आम्ही जर एक झालो तर परस्परांचा आधार बनू. आणि एकमेकांचा विरोध करीत राहिलो तर आम्हां दोघांचाही नाश होईल.
* 1888 नंतर सय्यद खान - यांच्या विचारात बदल → हिंदू व मुसलमान दोन राष्ट्र आहेत एवढेच नाही तर ते विरोधी राष्ट्र आहेत
* वि.दा. सावरकर - हा हिंदूंचा देश आहे, येथे मुसलमानांनी अल्पसंख्याकाप्रमाणेच राहिले पाहिजे कारण लोकशाहीत बहुमताची सत्ता असते.
* दादाभाई नौरोजी - भारतातील रेल्वे म्हणजे ब्रिटिशांसाठी दुभती गाय होती.
* मॉटेग्यू - जालियनवाला बाग हत्याकांडाचा उल्लेख 'प्रतिबंधात्मक हत्या' असा केला.

Scanned by CamScanner

स्वराज्य अकॅडमी, पुणे

SWARAJYA ACADEMY

HISTORY CLASS NOTES

By - Pawan Sir

* **मोर्ले** - वसाहतीच्या स्वराज्याची मागणी म्हणजे चांदोबाची मागणी [आकाशातील चंद्र मागण्यासारखे] होय.
* **बिपिनचंद्र** - कॉंग्रेसची स्थापनेला 'सुरक्षा झडप सिद्धांताला' दंतकथा असे संबोधले
* **गोखले** - 'बहिष्कार हे अस्त्र पराकाष्ठेचा उपाय म्हणुन राखुन ठेवावे'
* **जवाहरलाल नेहरु** - ही एक खेदाची गोष्ट आहे की क्रिप्स सारखी व्यक्ती ही स्वतःला सैतानाच्या वकील बनु देते
* **गांधीजींनी** - दिनशॉ वाच्छा यांना पत्राद्वारे
  → उगवती पिढी केवळ निवेदने इत्यादींनी समाधानी होणार नाही, दहशतवाद संपविण्याचा एकच मार्ग मला दिसतो आहे व तो म्हणजे सत्याग्रह
* **सुभाषचंद्र बोस** - तुम्ही मला रक्त द्या, मी तुम्हाला स्वातंत्र्य देईन
* **करतारसिंग** - जन्मठेपेपेक्षा फासावर जाणे मला अधिक आवडेल, माझ्या मातृभूमीस स्वातंत्र्य करण्यासाठी मला पुर्नजन्म मिळावा अशी माझी इच्छा. - फाशी जाण्यासारखा दुसरा आनंद नाही

@MPSC_GS → Telegram Link

Scanned by CamScanner